

Ověřovací doložka konverze do dokumentu obsaženého v datové zprávě

Ověřuji pod pořadovým číslem **87352** (CE:135522281-221198-210201144644), že tento dokument, který vznikl převedením vstupu v listinné podobě do podoby elektronické, skládající se z **5** listů, se doslovně shoduje s obsahem vstupu.

Zajišťovací prvek: **Žádný**

Ověřující osoba: **Robert Kaiser**

Vystavil: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**

v Praze dne **01.02.2021 14:46:44**

135522281-221198-210201144644

V Praze dne 29. ledna 2021
Č. j.: MPSV-2021/18286-250

Informace Ministerstva práce a sociálních věcí ČR o rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva k ústavní péči o malé děti, zpravidla do 3 let věku, v ČR, a jeho důsledcích pro plnění oznamovací povinnosti o přijetí dítěte k hospitalizaci v dětském domově pro děti do tří let věku.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR sděluje poskytovatelům zdravotních služeb, poskytujícím zdravotní služby a zaopatření dětem zpravidla do tří let věku v dětských domovech pro děti do tří let, že dne 23. listopadu 2020 bylo zveřejněno Rozhodnutí o odůvodněnosti (dále jen „Rozhodnutí“) Evropského výboru pro sociální práva (dále jen „Výbor“) ze dne 17. června 2020, přijaté po tříletém šetření ve věci stížnosti Evropského centra pro práva Romů č. 157/2017 „pro neplnění závazku ČR neumísťovat děti mladší 3 let do ústavů, a to zejména děti s postižením a děti romského původu“.

Vedle věcné problematiky Výbor v Rozhodnutí shrnul též českou právní úpravu, a to zejména ustanovení § 43 a § 44 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách („dětské domovy pro děti do 3 let“) a § 971 odst. 1, 2 občanského zákoníku (ústavní výchova včetně přechodné ústavní výchovy v zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc) a související ustanovení, a dále podal přehled příslušných mezinárodních dokumentů.

Výbor v Rozhodnutí jednoznačně konstatoval, že v důsledku posuzované praxe

- došlo k porušení článku 17 Charty z roku 1961 z důvodu, že používání právní úpravy ústavní péče a provozování dětských center stanovené v zákoně o zdravotních službách nezaručuje náležitou ochranu a péči dětem do tří let věku;
- došlo k porušení článku 17 Charty z roku 1961 z důvodu, že nebyla přijata dostatečná opatření pro poskytování služeb dětem ve věku do tří let v rodinném prostředí a komunitním prostředí rodinného typu a k postupné deinstitucionalizaci stávajícího systému péče o nejmenší děti;
- došlo k porušení článku 17 Charty z roku 1961 z důvodu, že nebyla přijata nezbytná opatření k zajištění práva na náležitou ochranu a vhodné služby péče o děti romského původu a děti s postižením do tří let věku.

Jedním z důvodů negativního hodnocení české praxe v Rozhodnutí, je též **procedurální skutečnost, kdy malým dětem umístěným do pobytových forem péče není poskytnuta včasná veřejnoprávní ochrana z toho důvodu, že se o těchto dětech příslušné orgány včas nedozví.** To může být dáno i existencí více variant zákonné oznamovací povinnosti o takto přijatých dětech vůči orgánům sociálně-právní ochrany dětí v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále „ZSPO“). Zatímco v případě přijetí dítěte do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, regulovaného ustaveními § 48 odst. 2 písm. c) ve spojení s ust. § 39 odst. 1 písm. c) a § 42 an. ZSPO, je provozovateli takového zařízení uložena povinnost ohlašovat obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností přijetí dítěte neprodleně resp. bez zbytečného odkladu (srov. § 10 odst. 4 věta třetí resp. § 42 odst. 12 ZSPO), pro všechna ostatní **zařízení pobytových služeb pro děti, umožňujících poskytování služeb dětem na základě smlouvy se zákonným zástupcem, platí více zobecňující úprava ust. § 10 odst. 4 věta první ZSPO o povinnosti tam uvedených subjektů rovněž „bez zbytečného odkladu“ obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností oznamovat skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti uvedené v § 6 téhož zákona.** Vymezení ohrožení dítěte v uvedeném § 6, na který se odkazuje, obsahuje pouze demonstrativní (nikoli taxativní) výčet možných situací, kdy je možno z formálního hlediska hledět na dítě jako na dítě sociálně ohrožené, avšak je rámováno materiálním znakem v jeho závěru: „pokud tyto skutečnosti trvají po takovou dobu nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dětí nebo jsou nebo mohou být příčinou nepříznivého vývoje dětí“. Pouze demonstrativní kazuistika cit. ust. ústavní péči o děti zmiňuje pouze v písm. f), podle něhož je za ohrožené dítě možno považovat také děti, které jsou na základě žádosti zákonných zástupců „opakovaně umísťovány do zařízení zajišťujících nepřetržitou péči nebo jejich umístění v takových zařízeních trvá déle než 6 měsíců“. Jak bylo však uvedeno, jedná se pouze o příkladný výčet, u něhož je nutno si uvědomit, že pokrývá situace všech nezletilých osob až do 18 let věku (srov. § 2 odst. 1 ZSPO). Okolnosti jednotlivého případu se liší, a to i zásadně, kdy je naprosto zřejmé, že je rozdíl mezi umístěním dítěte předškolního věku či dokonce dítěte mladšího tří let dorezidenční formy služby, a mezi tím, když např. pečující osoby umístí dočasně na dobu několika měsíců mladistvého, jehož schopnost právně jednat je oproti nezletilým jeho věku narušena, např. do týdenního stacionáře.

Ve světle Rozhodnutí a v návaznosti na materiální znak „ohrožení dítěte“, uvedený v ust. § 6 *in fine* ZSPO je tedy na místě za dítě „na které se zaměřuje sociálně-právní ochrana dětí“, považovat zásadně každé dítě předškolního věku a všechny děti mladší tří let, které byly umístěny do rezidenční formy péče, a považovat je současně za takto ohrožené od samého počátku poskytování péče v pobytové / lůžkové formě. Z toho pak vyplývá povinnost všech „zařízení určených pro děti“, zahrnujíc v to i poskytovatele zdravotních služeb, „zajišťujících nepřetržitou péči o děti“, tedy typicky dětské domovy pro

Ministerstvo práce a sociálních věcí, odbor ochrany práv dětí

Na Poříčním právu 1, Praha 2

tel.: +420 221 922 225, e-mail: jaroslava.novakova@mpsv.cz, www.mpsv.cz

děti do tří let věku, oznamovat „bez zbytečného odkladu“, tzn. zásadně nejpozději do následujícího pracovního dne, přijetí těchto dětí do zařízení podle § 10 odst. 4 věta první ZSPO. A to obdobně, jako je taková povinnost výslovně vyjádřena již dnes ve vztahu k zařízením pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

A to mj. proto, že v případě, kdy orgán sociálně-právní ochrany zjistí, že rodič umístil dítě předškolního věku, zejména dítě mladší 3 let, do péče poskytovatele rezidenční (pobytové) formy péče, **představuje takový poznatek důvod pro bezodkladné posouzení nepříznivé sociální situace na straně rodiče a současně bezodkladné poskytnutí základního i odborného sociálního poradenství popř. jiné vhodné pomoci k urychlenému vyřešení situace** tak, aby se co nejdříve rodič nebo oba rodiče mohli ujmout péče o dítě, popřípadě aby bylo přistoupeno k jinému vhodnému opatření sociálně-právní ochrany.

Lze předpokládat, že důsledné plnění oznamovací povinnosti ze strany poskytovatelů služeb v dětských domovech pro děti do tří let věku, může alespoň částečně vést k odstraňování porušení mezinárodního práva, jak je v citovaném Rozhodnutí konstatoval Výbor.

Prosíme Vás o předání výše uvedených informací odpovědným osobám ve Vámi zřizovaných zařízeních. Děkujeme za spolupráci.

S pozdravem

Dle rozdělovníku

Rozdělovník:

Magistrát města Prahy
Odbor zdravotnictví
Mgr. Martin Ježek
ředitel odboru
Jungmannova 35/29
110 00 Praha 1

Krajský úřad Jihočeského kraje
Odbor zdravotnictví
Mgr. Petr Studenovský
vedoucí odboru
U Zimního stadionu 1952/2
370 76 České Budějovice

Krajský úřad Jihomoravského kraje
Odbor zdravotnictví
Žerotínovo nám. 449/3
601 82 Brno

Krajský úřad Karlovarského kraje
Odbor zdravotnictví
Ing. Alena Šalátová
vedoucí odboru
Závodní 353/88
360 06 Karlovy Vary

Krajský úřad Královéhradeckého kraje
Odbor zdravotnictví
Ing. Ludmila Bášová
vedoucí odboru
Pivovarské náměstí 1245
500 03 Hradec Králové

Krajský úřad Libereckého kraje
Odbor zdravotnictví
PhDr. Alena Riegerová
vedoucí odboru
U Jezu 642/2a
461 80 Liberec

Krajský úřad Olomouckého kraje
Odbor zdravotnictví
Ing. Bohuslav Kolář MBA, LL.M.
vedoucí odboru
Jeremenkova 40b, RCO
779 00 Olomouc

Krajský úřad Pardubického kraje
Odbor zdravotnictví
Mgr. Bc. Pavel Čech
vedoucí odboru
Komenského nám. 125
532 11 Pardubice

Krajský úřad Plzeňského kraje
Odbor zdravotnictví
Mgr. Jan Karásek
vedoucí odboru
Škroupova 18
306 13 Plzeň

Krajský úřad Středočeského kraje
Odbor zdravotnictví
Ivana Kohoutová
vedoucí odboru
Zborovská 11
150 21 Praha 5

Krajský úřad Ústeckého kraje
Odbor zdravotnictví
Ing. Petr Severa
vedoucí odboru
Velká Hradební 3118/48
400 02 Ústí nad Labem

Krajský úřad kraje Vysočina
Odbor zdravotnictví
Ing. Soňa Měrtlová
vedoucí odboru
Žižkova 57
587 33 Jihlava

V kopii na vědomí:
Ministerstvo zdravotnictví ČR